

ת"פ 8465/04/18 - מדינת ישראל נגד נב"ד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 8465-04-18 מדינת ישראל נ' נב"ד

בפני כבוד השופט מרדכי לוי

המאשימה

מדינת ישראל

על ידי עו"ד עידית כהן

פרקליטות מחוז תל אביב (פלילי)

נגד

הנאשם

נב"ד

ע"י ב"כ עו"ד אבי כהן

גזר - דין

פתח דבר

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות הבאות: **סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה**, לפי סעיף 2332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**" או "**החוק**"); **הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו**, לפי סעיף 275 לחוק; **נהיגה ללא רישיון נהיגה**, לפי סעיף 10(א) ביחד עם סעיף 138(1) וביחד עם סעיף 62(1) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; ו**נהיגה ללא פוליסת ביטוח**, לפי סעיף 2(א) ביחד עם סעיף 2(ב) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

2. הודאת הנאשם ניתנה, כאמור, בעקבות הסדר טיעון, וזאת לאחר הליך גישור שהתקיים בפני כב' השופט ב' שגיא, אשר הרשיע את הנאשם בעבירות דלעיל, ובהסכמת הצדדים הפנה את הנאשם אל שירות המבחן לקבלת תסקיר. חרף התנגדות המאשימה הופנה הנאשם גם לממונה על עבודות השירות לצורך קבלת חוות-דעת בעניינו.

למעשה, הסדר הטיעון התייחס לתיקון כתב האישום ולא התייחס כלל לעניין העונש.

עובדות כתב האישום המתוקן

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הנאשם הינו בן זוגה של ר"ש (להלן: "**בת הזוג**"), ומתגורר עמה ועם בתה ר' (להלן: "**ר**") בעיר ראשון לציון.

ביום 24.5.16 נטל הנאשם מר' את רכב המאזדה מ.ר. אא-אא-אא אשר בבעלותה (להלן: "**הרכב**"). הנאשם נסע באמצעות הרכב אל עבודתו כטבח ביריד האוכל EAT שהתקיים באותו המועד בתל אביב והחנה אותו בחניון "מתחם התחנה" ברחוב המרד (להלן: "**החניון**").

הנאשם עשה כן על אף שאין ברשותו רישיון נהיגה ומעולם לא הורשה לנהיגה.

בשעה 23:00 או בסמוך לכך, סיים הנאשם את עבודתו, נכנס לרכב והחל בנסיעה בחניון לכיוון היציאה מהחניון. באותה שעה עמדו השוטרים כפיר ניסים (להלן: "כפיר") ושמשון דנדקר (להלן ביחד: "השוטרים") באזור היציאה מהחניון ובדקו רישיונות לנהגים שעברו במקום.

עת הבחין כפיר בנאשם, הורה לו לעצור את הרכב לצורך בדיקה. בתגובה, האיץ הנאשם את מהירות הרכב והחל בנסיעה מהירה ומסוכנת לכיוונו של השוטר, שנאלץ לזוז הצידה בכדי להימנע מפגיעה. בכך סיכן הנאשם את חייו של השוטר.

הנאשם המשיך בנסיעתו ברחוב המרד ונמלט מהמקום בנסיעה פרועה, מהירה ומסוכנת לכיוון צפון, אל רחוב קאופמן, תוך שהוא משפשף פגוש של רכב אחר. בעוד השוטרים נוסעים בעקבותיו, נהג הנאשם ברחוב חד-סטרי, בניגוד לתמרורים ולכיוון התנועה כאשר שני גלגליו היו על המדרכה ושניים על הכביש, תוך שהוא מסכן מכוניות והולכי רגל.

בכל אותה העת רדפו השוטרים אחר הרכב, אולם הנאשם הצליח להימלט אל חניון "דן פנורמה", בו יצא מהרכב, נעל אותו והחל לברוח בריצה מהמקום.

בתאריך 26.5.16, יומיים לאחר האירוע, הסגיר הנאשם עצמו לידי המשטרה.

תסקירים שערך שירות המבחן

4. על-פי **תסקיר שירות המבחן מיום 15.4.19**, הנאשם הוא כבן 46, גרוש, בזוגיות מזה כ-10 שנים ואב לשלושה ילדים (16, 13 ו-9). הנאשם מסר לשירות המבחן כי לאורך חייו לא הצליח להתמיד במקומות עבודה וכיום הוא עובד באופן לא פורמלי בעבודות מזדמנות כטבח ומצוי בהליך פשיטת רגל.

צוין כי הנאשם מתקיים מקצבת נכות בשל מחלת סוכרת סוג 1, נירופתיה קשה ורמת שומנים גבוהה בדם, וכן צוין כי הנאשם אובחן כמי שסובל מהפרעת אישיות בלתי ספציפית ומהפרעת הסתגלות עם מצבי רוח דיכאוניים.

הנאשם, שהוא בעל 10 שנות לימוד, תאר בפני שירות המבחן קשיים חברתיים ותחושת חריגות במסגרת החינוכית, כשברקע אלימות קשה מצד אביו ומצד צוות המדריכים בפנימייה שבה למד. הנאשם שוחרר משירות צבאי בשל אי-התאמה.

בגיל 20 נישא הנאשם לראשונה והתגרש לאחר כשש שנים. בהיותו בן 27-33 ניהל זוגיות ומזוגיות זו לו שתי בנות אשר מתגוררות עם אמם - הבוגרת מביניהן (בת 16) סובלת מפגור שכלי וממחלת לב ואינה מתפקדת. מגיל 39 עד היום מנהל הנאשם זוגיות עם אישה, ומזוגיות זו לו בת נוספת.

שירות המבחן ציין הרשעות של הנאשם בין השנים 1991-1994, אשר התיישנו זה מכבר.

ביחס לעבירות מושא התיק דנן, הוטעם כי הנאשם מכיר בחומרתן ולוקח אחריות על התנהגותו חסרת הגבולות. הנאשם מסר לשירות המבחן כי ביום ביצוע העבירות הוא התבקש להגיע באופן מידי לעבודתו, אך כיוון שלא היה לו כסף למונית הוא החליט לנהוג ברכב, ונהג כמתואר בכתב האישום מתוך בהלה כשהבחין בשוטר. לדברי הנאשם הוא לא התכוון לפגוע בשוטר. שירות המבחן הוסיף כי הנאשם "הביע צער וחרטה על התנהלותו וניכר כי הבין את הבעייתיות בהתנהלותו ואת האלטרנטיבות שעמדו בפניו".

באשר למצבו הפסיכיאטרי של הנאשם הודגש כי ממידע שהתקבל מפסיכיאטרית המטפלת בנאשם מחודש מרץ 2019, עולה כי הנאשם הגיע לביקורים בחודש ינואר 2019 ובחודש מרץ 2019 וכן כי "בשנת 2004 היה ניסיון אובדני בעקבותיו אושפז כחודש... בין השנים 2013-2015 טופל במרפאה לבריאות הנפש בראשון לציון... במרץ 2019 היה באשפוז יום בבית חולים פסיכיאטרי... לדבריה, נב"ד סובל מתגובה דיכאונית חרדית בעקבות הסתבכותו הפלילית. הומלץ על טיפול תרופתי, מעקב פסיכיאטרי כל שלושה חודשים וטיפול פסיכולוגי". בהקשר זה צוין בתסקיר שבשל רשימת המתנה ארוכה צפוי הנאשם להתחיל טיפול בעוד כשלושה חודשים.

כגורמים מעלים סיכון ציין שירות המבחן את חומרת העבירות, את היעדר הביטחון בקשר עם דמויות משמעותיות כבני משפחתו של הנאשם, את הקושי של הנאשם בוויסות דחפים, את פנייתו לפתרון שוליים במצבי מצוקה, את הישנות התנהגותו הפלילית ואת מצבו הבריאותי והנפשי.

כגורמים מפחיתי סיכון ציין שירות המבחן את התרשמותו כי על אף קשיו, משקיע הנאשם מאמצים בפנייתו לגורמים טיפוליים ואת העובדה כי הנאשם הצליח לחוות אמפתיה כלפי השוטר ולהתייחס לחומרת העבירות. עוד צוין כי הנאשם קיבל אחריות על התנהגותו הבעייתית וביטא צער, וגם הביע נכונות להשתלב בטיפול שיוטאם לקשיו.

שירות המבחן הוסיף כי "אנו מתרשמים מאדם הסובל ממצב בריאותי ונפשי מורכב ואנו מעריכים כי במידה וישתלב בטיפול במרפאה לבריאות הנפש... יפחת הסיכון להישנות התנהגותו עוברת חוק".

לסיכום, המליץ שירות המבחן: "... להעמידו תחת צו מבחן שירותנו למשך שנה, במהלכה נמשיך לפקח על מצבו, לעקוב אחר השתתפותו והתקדמותו בתהליך הטיפול, דבר שיפחית את הסיכון בעניינו. לאור חומרת העבירות, הערכנו כי עונש מוחשי, בדרך של מאסר, אשר ירוצה בעבודות שרות ברף הנמוך, אשר ימחיש לנב"ד אחריותו למצבו ולהתנהגותו עוברת החוק, חומרתה ותוצאותיה, הולם מקרה זה".

5. ביום 5.5.19 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש (להלן: "הדין הראשון"). בסופם, במהלך דבריו של הנאשם בפני בית המשפט, התמוטט הנאשם, ובדיקה של אנשי מד"א העלתה כי הוא סבל מדופק גבוה ומרמת סוכר גבוהה. הנאשם פונה לבית החולים על-ידי מד"א ונקבע המשך דיון לטיעונים לעונש.

בין הדיונים, לבקשת ב"כ הנאשם וחרף התנגדות המאשימה, התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר משלים.

בתסקיר המשלים מיום 3.7.19 עדכן שירות המבחן כי הנאשם עדיין מצוי ברשימת המתנה לטיפול במרכז לבריאות הנפש וכי הוא החל להשתלב בתוכנית תעסוקה "רבדים" והגיע לשניים מתוך שלושה מפגשים שנערכו עד כה. כמו כן, שירות המבחן חזר על המלצותיו.

ביום 9.7.19, לאחר קבלת התסקיר המשלים, נערך המשך הדיון של הטיעונים לעונש (להלן: "הדין השני").

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

6. שתי חוות הדעת של הממונה על עבודות שירות, חוות הדעת הראשונה מיום 14.4.19 וחוות הדעת השנייה מיום 21.7.19 (שהתבקשה לקראת הדיון השני; להלן: "חוות הדעת העדכנית") - היו חיוביות.

ראיות הצדדים לעונש

7. **ב"כ המאשימה** הגיש את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם (תע1), שממנו עולה כי הנאשם ביצע עמוד 3

עבירות פליליות (שאינן מתחום התעבורה) אשר התיישנו לפני מספר שנים. כמו כן, עולה מגיליון הרישום הפלילי כי הנאשם מעולם לא קיבל רישיון נהיגה.

ב"כ הנאשם הגיש מסמך של המוסד לביטוח לאומי (נע/1); אסופת מסמכים רפואיים לגבי מצבו של הנאשם (נע/2); וכן מסמך רפואי לגבי מצבה של בתו של הנאשם (נע/3). בשל צנעת הפרט לא אפרט כאן את תוכן המסמכים הרפואיים של הנאשם ושל בתו ואסתפק בדברים אשר הובאו לעיל במסגרת תסקיר שירות המבחן.

הסניגור, שבתחילה ביקש להגיש גם את הודעת הנאשם במשטרה, הסתפק בכך שב"כ המאשימה אישרה "שהנאשם הודה בחקירתו במשטרה, הביע את צערו על המקרה, הסביר שהיה חייב לעבוד ולהתפרנס בגלל המצב הקשה וביקש לבקר את השוטר ולבקש ממנו סליחה".

כמו כן, העידה בת הזוג של הנאשם כעדת אופי ומסרה כי: "הנאשם הוא אב ובן זוג מדהים. הוא מנסה לפרנס. הוא אדם חולה מאד. לא יכול לצאת לעבודה... יש לו בת שבמצבה הנפשי חייבת להיות איתו בקשר יומי וכל כמה שעות. המצב הנפשי שלה מאד רעוע והיא בטיפולים פסיכיאטריים... אנחנו מתקיימים מקצבת הנכות שלו, אני עובדת ואם הוא יכול מדי פעם לעמוד כמה שעות על הרגליים אז הוא לא בוחל בכלום... הוא מהר מאד מגיע הביתה וחייב לשכב ונמצא באשפוזים בבתי חולים".

עיקרי טיעוני הצדדים בדיון הראשון

8. **ב"כ המאשימה** עמדה על השיקולים התומכים לדעתה בהחמרה בעונשו של הנאשם.

ב"כ המאשימה תיארה את מעשיו של הנאשם על פי כתב האישום המתוקן והדגישה כי אין מדובר בהחלטה פזיזה של הנאשם, כי אם "בצירוף של מספר החלטות הולכות ומחמירות", כלשונה.

לטענת ב"כ המאשימה, מדיניות הענישה בעבירות ובנסיבות דנן היא שלא ניתן לפטור את הנאשם ללא מאסר בפועל.

ב"כ המאשימה הדגישה כי המאשימה ערה לסוגיות הנפשיות והבריאותיות של הנאשם, אלא ששיקולים אלה, לעמדת המאשימה, יאים לשם קביעת עונש קונקרטי המצוי במרכז מתחם העונש ההולם.

צוין כי בסיום ישיבת הגישור נשלח הנאשם לממונה על עבודות השירות חרף התנגדות המאשימה וכי בית המשפט ציין כי אין בהחלטה זו כדי לעורר ציפיות כאלה ואחרות בלבו של הנאשם. בעניין זה הפנתה ב"כ המאשימה לרע"פ 2895/19 אבו סווי נ' מדינת ישראל (30.4.2019).

ב"כ המאשימה הפנתה גם לפסיקה שתובא להלן, ושבה הושתו עונשים כבדים הכוללים מספר שנות מאסר לריצוי בפועל, על מי שהורשעו בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, לצד עבירות נלוות.

לטענת ב"כ המאשימה, **מתחם העונש ההולם בגין העבירות שבהן הורשע הנאשם הוא בין 3-5 שנות מאסר ולעמדת המאשימה יש למקם את עונשו של הנאשם באמצע המתחם.**

באשר לסוגיה של חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום ומצב בריאותי, טענה ב"כ המאשימה כי אין מדובר במקרה מתאים. ב"כ המאשימה הטעימה כי העובדה שהנאשם נמצא מתאים לריצוי עבודות שירות - לאחר בחינת מצבו הפיזי והנפשי - מעידה על כך שמצבו הבריאותי של הנאשם אינו עונה על החריג שנקבע בעניינו של

לופוליאנסקי (ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל (29.12.2015)).

לצד הטלת עונש מאסר בפועל, עתרה ב"כ המאשימה להשית על הנאשם גם מאסר מותנה ופסילת רישיון נהיגה לתקופה ארוכה.

9. **מנגד, ב"כ הנאשם** עמד על השיקולים התומכים לדעתו בהקלה בעונשו של הנאשם.

ב"כ הנאשם הטעים כי הנאשם הודה, היכה על חטא והביע צער על מעשיו כבר בחקירתו במשטרה; וכן כי הנאשם עשה טעות וביצע את העבירות בשל החשש לאבד את מקור פרנסתו.

הסניגור הדגיש כי חרף הודאתו של הנאשם במשטרה כבר ביום 26.5.16, כתב האישום הוגש לבית המשפט רק ביום 8.4.18, דהיינו בשיהוי של כשנתיים ימים, אשר נגרם ללא סיבה ואשר רובץ לפתחה של המדינה. בהקשר זה ציין הסניגור כי בית המשפט העליון השית במקרים אחרים עונשים קלים מאד בשל שיהוי ניכר בהגשת כתבי האישום.

עוד הודגשו מצבו הרפואי של הנאשם והעובדה כי "לא בכדי יש לו 100% אי כושר ו-88% אחוזי נכות של הביטוח הלאומי". ב"כ הנאשם ציין כי הנאשם סובל ממחלת סכרת קשה מאד וקיים חשש לקטיעת רגלו, כי הנאשם נזקק לזריקות אינסולין וכי בעבר הוסר גידול מגופו של הנאשם. הובהר כי חרף מצבו הרפואי הקשה מסכים הנאשם לבצע את התקופה המירבית של מאסר בעבודות שירות, דהיינו תשעה חודשים.

בהמשך התייחס ב"כ הנאשם גם למצבו הנפשי של הנאשם וכן למצבה הרפואי של בתו של הנאשם, שהינה כבת 17, אשר קשורה לנאשם וזקוקה לו. לטענת ההגנה, כאשר בתו של הנאשם "לא מצליחה להשיג אותו מצבה הנפשי מתדרדר מאד".

הסניגור הוסיף כי העבירות נעברו על ידי הנאשם לפני כשלוש שנים, כי עברו התעבורתי של הנאשם נקי, וכי בשלוש השנים האחרונות לא נפתח כל תיק במשטרה בעניינו של הנאשם והדבר מלמד על כך שהנאשם למד את הלקח ושמדובר במעידה חד פעמית.

כמו כן, הודגש כי לא נגרם נזק לרכוש או לנפש.

הסניגור התייחס לפסיקה שאליה הפנתה ב"כ המאשימה ואבחן אותה מהמקרה דנן, וכן הדגיש כי הענישה היא אינדיבידואלית, כל מקרה ונסיבותיו. הסניגור הפנה גם לדו"ח ועדת דורנר.

כן הפנה ב"כ הנאשם לתסקיר החיובי של שירות המבחן והדגיש כי **הנאשם מסכים שיושת צו מבחן לתקופה ארוכה מזו שעליה המליץ שירות המבחן.**

ב"כ הנאשם עתר להימנע מהטלת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה על הנאשם.

ב"כ הנאשם ציין כי "נסכים גם לקנס מינימלי לאור מצבו הכלכלי הקשה שמשלם מזונות וכמעט לא עובד בגלל מצבו הרפואי. בסה"כ הוא מתקיים מקצבת המל"ל".

10. **הנאשם מסר** בדבריו בפני בית המשפט, בין היתר, כי הוא מצטער על המקרה ונוטל אחריות על מעשיו. הנאשם הוסיף כי הוא פעל כפי שפעל כדי לעזור למשפחתו להתקיים.

כאמור לעיל, באמצע דבריו של הנאשם הוא התמוטט, הוזמן חובש שטיפל בו והנאשם פונה על ידי מד"א לבית החולים.

עיקרי טיעוני הצדדים בדיון השני

11. בדיון השני הדגישה **ב"כ המאשימה** כי גם לאחר עיון בתוכן התסקיר המשלים לא שינתה המאשימה את עמדתה; לטענתה, אין במקרה דנן שיקולי שיקום המצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם.

ב"כ המאשימה הטעימה כי הנאשם החל בטיפול "מאד מאד התחלתי"; ולמעשה, אין מדובר בתהליך של ממש, אלא בהשתתפות בשני מפגשים בלבד. ב"כ המאשימה הוסיפה כי "העיתוי שהשתלב אך לאחר מועד הטיעונים לעונש הראשון, קצת מעלה תהיות".

ב"כ המאשימה ציינה כי העבירות בוצעו בשנת 2017 וטענה כי הנאשם יכול היה להיכנס לטיפול לפני שהוגש כתב אישום או בעת הגשת כתב האישום.

עוד נטען כי במקרה דנן אין שיהיו קיצוני בהגשת כתב האישום.

12. **ב"כ הנאשם** הפנה לע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.4.2018) (להלן: "**עניין קרנדל**"), שבו הודגש "שכדי לתת משמעות מעשית להוראת החוק, צריך להראות שיש סיכוי של ממש לשיקום".

ב"כ הנאשם הדגיש כי הנאשם תלוי ברשויות המדינה על מנת לעבור הליך שיקום וכי אין באפשרותו לפנות לאפיקים פרטיים.

עוד ציין הסניגור כי אף ששירות המבחן המליץ על צו מבחן למשך שנה, ההגנה מסכימה לצו מבחן לתקופה של 18 חודשים.

ב"כ הנאשם הפנה גם לפסיקה שתדון להלן.

כמו כן, חזר ב"כ הנאשם על עיקרי הטיעונים שהשמיע בדיון הראשון.

13. **הנאשם מסר** בדבריו בפני בית המשפט כי: "קודם כל אני מצטער על הכל. אני מבקש מביהמ"ש שיתן לי להמשיך בתהליך השיקום שאני עושה ואני נתון למדינה לכל מה שהם מבקשים ואני מוכן לעשות את הכל... ואני מאד מצטער ומבקש שביהמ"ש יתחשב במצב הבריאות שלי, של הבת שלי, של המשפחה שלי. תודה רבה. אני מצטער על הכל".

14. כאן המקום להוסיף כי **ביום 29.8.19** העביר ב"כ הנאשם לבית המשפט, עם עותק למאשימה, מסמך שכותרתו "**צירוף סיכום אשפוז עדכני**", שאליו צורף "סיכום אשפוז" של הנאשם, מהמרכז הרפאי שמיר (אסף הרופא), אשר נערך ביום 15.8.19, תוך שהסניגור מציין כי "**למרבה הצער, נקטעה אצבע מרגלו של הנאשם עקב מחלות מהן הינו סובל**". מהמסמך שצורף עולה כי **הנאשם אושפז בבית החולים ביום 11.8.19** בשל תלונה על "חום, נפיחות והפרשה בכף רגל שמאל", ובהמשך הוא **נותח: "תחת הרדמה מקומית עבר אמפוטציה לצד מיטת החולה של קצה גליל... בוצעה סגירה ראשונית עם חוט נילון"**; והוא **שוחרר מהאשפוז ביום 15.8.19**.

דין והכרעה

כללי

15. בהתאם לסעיף 40ב לחוק העונשין, **העיקרון המנחה** בענישה הוא **עקרון ההלימה**, דהיינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.
16. **מתחם העונש ההולם** - כידוע, מקום שמיוחסות לנאשם **עבירות אחדות**, יש לקבוע תחילה **האם** מדובר ב"**אירוע אחד**", כך שייקבע מתחם עונש הולם אחד לאירוע כולו, או שמא מדובר ב"**כמה אירועים**", כך שייקבע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד (סעיף 40ג לחוק).
17. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק, בקביעת **מתחם העונש ההולם** על בית המשפט להתחשב בעיקרון המנחה, הוא כאמור **עקרון ההלימה**, ולשם כך יתחשב בית המשפט בפרמטרים הבאים: **הערך החברתי שנפגע** מביצוע העבירה **ומידת הפגיעה** בו, **נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין, **ומדיניות הענישה הנהוגה** [ראו, למשל, ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (18.7.2013); ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, בפסקאות 18-29 לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג (5.8.2013); ע"פ 4741/13 מדינת ישראל נ' נעאמנה, בפסקה 13 (10.6.2014)].
18. **גזירת העונש המתאים** - בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק, בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות **נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40יא לחוק.
- כמו כן, רשאי בית המשפט להתחשב בשיקולי **הרתעה אישית** (סעיף 40י לחוק) **והרתעת הרבים** (סעיף 40ז לחוק), **ובלבד** שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.
19. **חריגה ממתחם העונש ההולם** - בהתאם לסעיפים 40ד-ה לחוק, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם, בין אם לקולה משיקולי שיקום, ובין אם לחומרה משיקולים של הגנה על שלום הציבור.

מן הכלל אל הפרט

20. במקרה דנן, הנאשם הורשע בעבירות אחדות המהוות **אירוע אחד**, ולכן יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד.

מתחם העונש ההולם

21. במעשיו **פגע הנאשם פגיעה משמעותית במספר ערכים מוגנים** וביניהם שלטון החוק וההגנה על שלום הציבור, שלמות גופו ובריאותו; וזאת, בעיקר לנוכח פוטנציאל הנזק החמור לפגיעה בשוטרים ובציבור משתמשי הדרך.
22. מכאן **לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות**.

העבירות שבהן הורשע הנאשם, ובעיקר העבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הן **עבירות חמורות**. כזכור, הנאשם נהג ברכב ללא רישיון נהיגה ואף על פי שמעולם לא הוציא רישיון נהיגה. יתר על כן, כאשר הורה לו שוטר לעצור, הוא האיצ את מהירות רכבו וסיכן את השוטר אשר נאלץ לזוז הצידה בכדי להימנע מפגיעה. הנאשם נמלט בנסיעה מהירה, פרועה ומסוכנת, נסע ברחוב חד-סיטרי בניגוד לתמרורים ולכיוון התנועה "כאשר שני גלגליו

היו על המדרכה ושניים על הכביש, תוך שהוא מסכן מכוניות והולכי רגל".

עם זאת, מבלי להמעיט מחומרת העבירות, למרבה המזל, מעשיו של הנאשם לא גרמו נזק ממשי לגוף או לרכוש.

23. קיימת פסיקה ענפה בעניין הענישה הראויה בגין העבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה; ובפסיקה קיים מנעד רחב של עונשים, כשברי כי כל מקרה שונה ממשנהו וכי כל מקרה נבחן לגופו על פי נסיבותיו הקונקרטיות.

ככלל, "הפסיקה מורה על החמרה בענישה בעבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, ורף הענישה שנקבע לגביה בבית משפט זה עומד על מספר שנות מאסר" [ע"פ 2336/14 ווערי נ' מדינת ישראל, בפסקה 10(10.12.2014)]. ראו גם והשוו: ע"פ 5626/14 לנקין נ' מדינת ישראל (2.8.2015) וע"פ 5953/15 שוהאנה נ' מדינת ישראל, בפסקה 7(31.12.2015) (להלן: "עניין שוהאנה"), שאליו הפנתה ב"כ המאשימה].

24. אכן, בפסיקה שאליה הפנתה ב"כ המאשימה באה לידי ביטוי מגמת ההחמרה דלעיל, אם כי במקרים שאליהם הפנתה המאשימה התקיימו נסיבות לחומרה שאינן מתקיימות במקרה דנן, כגון נהיגה מסוכנת אף יותר, נזק לגוף ולרכוש, עבר פלילי מכביד וצורך קונקרטי בהרתעה של הנאשמים באותם מקרים.

כך, בע"פ 8004/15 זערור נ' מדינת ישראל (3.2.2015) הפנתה ב"כ המאשימה להחלטה שבה נדחתה בקשת המערער לעיכוב ריצוי עונש מאסר בן 36 חודשים. המערער הורשע בעבירות הבאות: סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, נהיגה ללא רישיון נהיגה ושימוש ברכב ללא רשות. בפסק-דין מיום 14.1.2016 דחה בית המשפט העליון את הערעור על חומרת העונש, חרף מצבו הנפשי של המערער. כמו כן, צוין כי לאחר מועד ביצוע העבירות בתיק הנדון, הורשע המערער בעבירה של החזקת סמים לצריכה עצמית ו"בהינתן השימוש בסמים מהווה זרז להחרפת מצבו הנפשי כעולה מחוות הדעת... נראה כי אין מנוס אלא לתת משקל ראוי להרתעה אישית של המערער מנקודת מבטו של האינטרס הציבורי".

בעניין שוהאנה נדחה הערעור על חומרת העונש בן 30 חודשי מאסר בפועל, שהושת על המערער בגין הרשעתו בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והסעת שוהה בלתי חוקי שלא כדין.

בע"פ 1520/16 אלוראסנה נ' מדינת ישראל (24.11.2016) נדחה הערעור על חומרת העונש בן 42 חודשי מאסר בפועל, שהושת על המערער בגין הרשעתו בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, שהייה בלתי חוקית ונהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח.

בע"פ 3300/16 אבו ענזה נ' מדינת ישראל (11.5.2017) נדחה הערעור על חומרת העונש בן 50 חודשי מאסר בפועל, שהושת על המערער בגין הרשעתו בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ונהיגה ללא רישיון נהיגה. במקרה דשם, במהלך הנהיגה הראית התנגש המערער ברכב אחר ונמלט מן המקום למרות שידע שברכב האחר יש פצועים. נוסף על כך, המערער היה בעל עבר פלילי-תעבורתי מכביד, לרבות הרשעה קודמת בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה שבגינה נדון ל-44 חודשי מאסר. גם תסקיר שירות המבחן שם היה שלילי והמליץ על ענישה מוחשית.

25. מנגד, הפנה ב"כ הנאשם לפסיקה שבה הושתו 6 חודשי מאסר בעבודות שירות בגין עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ועבירות נלוות, כאשר התקיימו שיקולי שיקום:

כך, בע"פ 5341/13 מדינת ישראל נ' אלקרעאן (8.12.2013) נדחה הערעור על קולת העונש בן 6 חודשי עמוד 8

מאסר בעבודות שירות שהושתו על המשיב בגין הרשעתו בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה וקבלת דבר במרמה. לאחר שבית המשפט קמא קבע במקרה דשם כי מדיניות הענישה בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה נעה בין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ל-24 חודשים (ובמקרים חמורים, בין שנתיים לשלוש שנים) - בית המשפט העליון ציין כי "איננו רואים עין בעין עם בית המשפט קמא באשר לענישה בכגון דא בכלל; סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה כשלעצמו נענש לא אחת בארבע שנות מאסר, וצדקה המדינה בהחלט כי המתחם שנקבע היה נמוך מדי... ואולם בנסיבות הספציפיות... לא ראינו לנכון לקטוע את תהליך השיקום..."

בת"פ 8253/08 **מדינת ישראל נ' רובין** (13.4.2011) נגזרו על נאשם 6 חודשי מאסר בעבודות שירות בגין הרשעתו בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה. בית המשפט קבע שם כי: "בעניינו של הנאשם שבפני, הגעתי לכלל מסקנה, ולא בלי היסוס, כי עניינו בא בגדרם של אותם מקרים חריגים שנסיונותיהם מיוחדות ומצדיקות חריגה מרמת הענישה המקובלת תוך הימנעות מהשתת עונש בדמות מאסר בפועל". בית המשפט התחשב בנסיבותיו האישיות הייחודיות של הנאשם ובכלל זה באירוע שחוזה בזמן מעצרו, בגילו הצעיר, בהיעדר עבר פלילי, בחלוף הזמן, בתהליך המשמעותי שעבר הנאשם, ובמשמעויות הקשות העלולות להיות לשליחת הנאשם למאסר על מצבו הנפשי והבריאותי.

כמו כן, הפנה ב"כ הנאשם לפסקי דין נוספים שבהם הושתו עונשים דומים של מאסר בעבודות שירות בגין עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, אולם לא ארחיב על כך כיוון שמדובר בפסיקה ישנה יחסית, אשר איננה משקפת את מדיניות הענישה הנוהגת כיום בגין העבירה הנדונה [הכוונה היא אל: ע"פ 1184/00 **ג'מאל נ' מדינת ישראל** (29.6.2000), ע"פ 5622/07 **מדינת ישראל נ' קרדונה** (24.9.2007) ות"פ (מחוזי ת"א) 4069/09 **מדינת ישראל נ' אדילגירייב** (21.1.2010)].

נוסף על האמור הפנה ב"כ הנאשם לפסיקה שבה הושתו 6 חודשי מאסר בעבודות שירות בגין הרשעה בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה [ת"פ (מחוזי חי') 7747-06-15 **מדינת ישראל נ' אלקבס** (17.7.2016)] ובגין הרשעה בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה ושל הפקרה אחרי פגיעה [ת"פ (מחוזי חי') 45417-03-14 **מדינת ישראל נ' קורדי** (25.2.2015)].

26. **לסיכום**, לאחר ששקלתי את הפגיעה בערכים המוגנים, את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ואת מדיניות הענישה הנהוגה, באתי לכלל מסקנה כי **מתחם העונש ההולם** בגין העבירות מושא האירוע בתיק דנן, **נע בין 30 חודשי מאסר בפועל לבין 60 חודשים**.

גזירת העונש וחריגה מהמתחם משיקולי שיקום

27. בעניינו של הנאשם מספר **נסיבות מקלות ממשיות**.

לזכות הנאשם אקח בחשבון את העובדה שהוא אדם **נורמטיבי בעיקרו**, בעל פלילי **שהתיישן** הכולל הרשעות בתחום עבירות רכוש ומרמה; לפיכך, ניתן לראות באירוע דנן **מעידה חד פעמית**, אשר נבעה ממצוקה על רקע מצב כלכלי ובריאותי קשה, שבגינה נכשל הנאשם והתפתה לנהוג ברכב ללא רישיון נהיגה (וללא ביטוח), ובגינה גם ביצע בהמשך עבירה חמורה יותר של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה.

לא למותר לציין כאן גם את **השיהוי הניכר בהגשת כתב האישום - כשנתיים לאחר שהנאשם ביצע את מעשי העבירות (ביום 24.5.16) והודה בהם**. שיהוי זה הינו בלתי סביר במיוחד לנוכח היקפו המצומצם של התיק ולנוכח הודאתו של הנאשם כבר בחקירתו במשטרה. כמו כן, למעשה, המאשימה לא סיפקה הסבר סביר כלשהו

לשיהוי האמור.

אף ששירות המבחן זיהה קושי של הנאשם ביכולת לוויסות דחפים וכן זיהה פנייה של הנאשם לפתרונות שוליים במצבי מצוקה - **הנאשם ביטא בפני שירות המבחן צער על מעשיו ואמפתיה כלפי השוטר והביע נכונות להשתלב בטיפול התואם את קשיו ואף משקיע מאמצים בפנייתו לגורמים טיפוליים.** בסופו של דבר, שירות המבחן המליץ, כאמור, לשקול להטיל על הנאשם מאסר בדרך של עבודות שירות ברף הנמוך, לצד צו מבחן למשך שנה.

כמו כן, כאמור, **הנאשם הודה בביצוע מעשי העבירות דנן מיד בחקירתו במשטרה ואף הביע צער וביקש לבקר את השוטר ולבקש ממנו סליחה, כפי שבהגינותה אישרה ב"כ המאשימה.**

28. בנסיבות העבירות שבהן הורשע הנאשם ובשים לב לשיקולי החומרה והקולה דלעיל, **אלמלא שיקול השיקום, שעליו אעמוד להלן, היה מקום להטיל על הנאשם מאסר בפועל לתקופה המצויה בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם דלעיל.**

29. **אלא שבמקרה זה מצדיק שיקול השיקום חריגה לקולה מהרף התחתון של מתחם העונש ההולם.**

כפי שהובהר בפסיקה, **שיקומו המוצלח של נאשם ייטיב לא רק עמו, אלא עם החברה בכללותה, והוא מהווה אינטרס ציבורי חשוב - מקום שבו קיימים סיכויי שיקום טובים ופוטנציאל שיקומי גבוה, כמו במקרה דנן, לנוכח התוכן החיובי של תסקיר שירות המבחן ולנוכח התרשמות בית המשפט [ראו למשל והשוו: ע"פ 7187/05 גולדמן נ' מדינת ישראל, בפסקה ד (7.11.2005); ע"פ 8092/04 חביב נ' מדינת ישראל (10.9.2006); ע"פ 4041/06 אשורוב נ' מדינת ישראל (16.11.2006); ע"פ 2287/09 והבה נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 (25.1.2010); ע"פ 7196/11 מדינת ישראל נ' ביזאוי (19.6.2012); ע"פ 911/14 פלונית נ' מדינת ישראל, בפסקאות 16-17 (4.11.2014); ע"פ 4944/15 שרעבי נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (4.2.2016); ע"פ 6161/16 יזרעאלוב נ' מדינת ישראל (20.2.2017); ע"פ 1964/16 בושנאק נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (25.5.2017); עניין קרנדל].**

אמנם, בפסיקה נקבע כי **"יש לנקוט בזהירות בכל הנוגע לסטייה ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום, ולבחון כל מקרה על נסיבותיו"** [ע"פ 1229/19 סלומינסקי נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 לפסק דינה של כב' השופטת י' וילנר (1.7.2019)].

אולם, כפי שהובהר בעניין קרנדל: **"אכן, את סעיף 40ד(א) לחוק העונשין יש ליישם בזהירות. עם זאת, יש לתת לו משמעות מעשית. חשוב לשים לב כי המחוקק הקנה שיקול דעת רחב לבית המשפט ביישומו של הסעיף וכי נקודת המוצא בהפעלתו היא העדפתם של שיקולי השיקום... אכן, לא מתפוגגים מאליהם שיקולי ההלימה גם כאשר חלים שיקולי השיקום. אולם, יש להקפיד על כך שהבחירה בעונש לא תפגע באופן ממשי בסיכויי השיקום"** (פסקה 22 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז).

כמו כן, כפי שהוטעם בפסיקה, **השיקולים שניתן לשקול בעניין האפשרות לסטות ממתחם העונש משיקולי שיקום הם, כאמור, אם הנאשם השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם וכן: המוטיבציה שהפגין הנאשם להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה [ראו, למשל, והשוו: עניין קרנדל, בפסקאות 23-24 לפסק דינה של כב' השופטת ד' ברק-ארז; ע"פ 3613/17 זייבלד נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה ח' מלצר (17.1.2019)].**

במקרה דנן, בפועל, הנאשם לא הסתבך בשנים האחרונות בעבירה אחרת כלשהי (מלבד העבירות שבהן הורשע במסגרת תיק זה).

אמנם, אין מדובר בנאשם אשר מצוי בעיצומו של תהליך שיקום, **כי אם** במי שעושה כעת את צעדיו השיקומיים הראשונים. **עם זאת**, בדבריו בפניי, כמו גם בפני שירות המבחן, ביטא הנאשם **רצון להשתקם**, שהתרשמתי שהוא **רצון כן**. הנאשם מעוניין לפרנס את בני משפחתו בעצמו ואינו מעוניין להוות נטל כלכלי על החברה, ולכן הצטרף לאחרונה לתוכנית "**רבדים**" אשר מטרתה לקדם אותו בפן התעסוקתי. נוסף על כך, הנאשם גם מעוניין לטפל במצבו הנפשי; אלא שהוא נאלץ להיכנס לרשימת המתנה לצורך קבלת טיפול בקהילה.

למעשה, התרשמתי כי הנאשם הוא אדם קשה יום, בעל כוחות דלים, אשר לא שפר עליו גורלו והוא נאלץ להתמודד מדי יום עם קשיים בריאותיים ניכרים - פיזיים ונפשיים, כעולה מהמסמכים הרפואיים שהוגשו במסגרת הטיעונים לעונש, כמו גם מהמסמך שהוגש בהמשך ביום 29.8.19 (ראו פסקה 14 לעיל). גם העובדה כי הנאשם התמוטט במהלך דבריו בפני בית המשפט (לקראת סוף הדיון הראשון) ממחישה את מצבו הרפואי המורכב, הקשה והשברירי של הנאשם.

על כך יש להוסיף את התלות של בתו החולה של הנאשם בו, כמצוין לעיל.

בנסיבות כוללות אלו, כאשר הנאשם משקיע מאמצים כנים על מנת להשתקם ולתפקד כראוי, חרף קשייו הרבים וכדי לא ליפול לנטל על אחרים, אני סבור כי **הטלת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח עלולה לדרדר את חייו של הנאשם** אל תהום אשר ממנה כבר יתקשה להיחלץ.

לנוכח כל האמור לעיל החלטתי לקבל עקרונית את המלצת שירות המבחן להימנע משיקולי שיקום מהטלת עונש מאסר בפועל שירוצה **מאחורי סורג ובריח**, ולהטיל עליו מאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד צו מבחן ומאסר מותנה, ובכך לאפשר לנאשם להמשיך במסלול השיקומי שאותו החל ולהוכיח כי הוא מעוניין לטפל בעצמו בכל המישורים ולחיות חיים נורמטיביים. **עם זאת**, בניגוד להמלצות שירות המבחן, אטיל על הנאשם **מאסר בעבודות שירות לתקופה המרבית דווקא, לצד צו מבחן לתקופה העולה על זו שעליה המליץ שירות המבחן** (בהסכמת הנאשם, כמצוין לעיל) ולצד מאסר מותנה ארוך ומרתיע וכן פסילת רישיון נהיגה למשך תקופה ארוכה למדי.

יש להניח ולקוות כי הנאשם אכן ינצל את ההזדמנות שניתנת לו על מנת לשקם את חייו במישורים השונים ולהמשיך לצעוד במסלול חיים נורמטיבי, ובכך **ייצא גם האינטרס הציבורי נשכר**.

סוף דבר

30. סוף דבר, החלטתי להטיל על הנאשם את **העונשים הכוללים הבאים**:

א. **9 חודשי מאסר בפועל, שירוצו בעבודות שירות**; וזאת, בתנאים ובמקום אשר בחוות הדעת העדכנית של הממונה על עבודות השירות מיום 21.7.19;

ב. **צו מבחן למשך 18 חודשים. מובהר בזה לנאשם תוכן סעיף 3 לפקודת המבחן** [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, שלפיו: "לפני מתן צו מבחן יסביר בית המשפט לעבריין בלשון פשוטה את משמעות הצו ויזהירו שאם לא ימלא אחרי הצו מכל בחינה שהיא או יעבור עבירה נוספת יהיה צפוי לעונש, או להרשעה ועונש, על העבירה שבגללה ניתן הצו (בחוק זה - העבירה המקורית), עמוד 11

ולא יתן בית המשפט צו מבחן אלא אם הביע העבריין את נכונותו למלא אחר הוראות הצו";

ג. 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מהיום, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור בתקופת התנאי עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה;

ד. 6 חודשי מאסר על תנאילמשך 3 שנים מהיום, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור בתקופת התנאי עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו או עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה;

ה. **פסילה בפועל מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך שלוש שנים מהיום.**

הנאשם יחל ריצוי עבודות השירות במועד שנקבע בחוות הדעת העדכנית של הממונה על עבודות השירות (מיום 21.7.19), ולשם כך **עליו להתייצב ביום 16.10.19 עד השעה 08.00** במשרדי הממונה על עבודות השירות ברמלה.

עותקי גזר הדין יועברו לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ט"ז אלול תשע"ט, 16 ספטמבר 2019, במעמד הצדדים.

מרדכי לוי, שופט